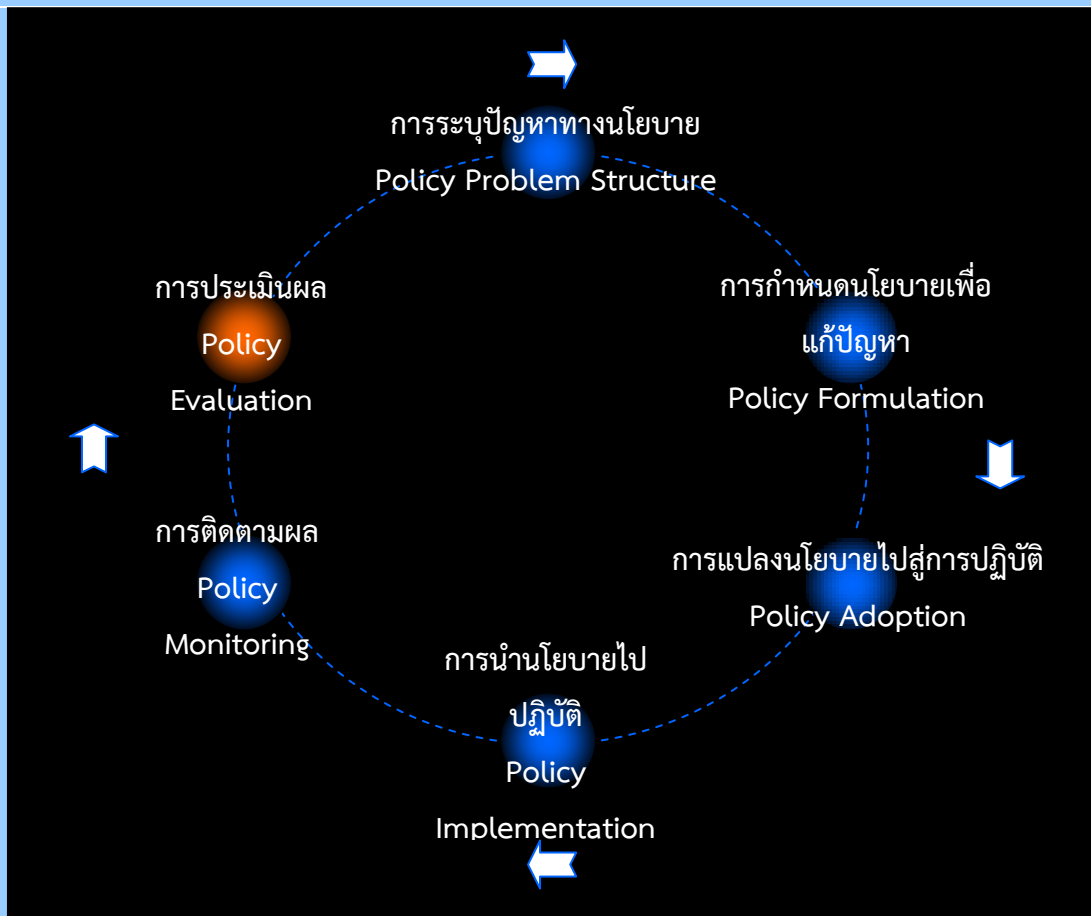

ความสำคัญของการประเมินผลกับการดำเนินนโยบาย

เมื่อกล่าวถึงการประเมินผล (Evaluation) ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะ (public policy) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารภาครัฐด้วยกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ที่มุ่งเน้นการบริหารเชิงนโยบายแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Base Management) ซึ่งเป็นการมองการบริหารแบบองค์รวมที่ให้ความสำคัญทั้งเรื่องผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ที่เกิดจากการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (Implementation) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวจะสามารถสะท้อนภาพให้ผู้กำหนดนโยบายและผู้ดำเนินงานได้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมด้วยกระบวนการด้านการประเมินผล ดังนั้นบทบาทของการประเมินผลจึงยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น ซึ่งนอกจากการเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนตามกระบวนการทางนโยบายแล้ว ยังเปรียบเสมือนกระจกสะท้อนภาพความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินนโยบายในระดับต่างๆ ในเชิงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลสัมฤทธิ์ ความคุ้มค่า และผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในมิติต่างๆ เพื่อนำจุดบกพร่องกลับมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Making) ของผู้กำหนดนโยบายในกรณีที่ต้องการดำเนินนโยบายในลักษณะที่ใกล้เคียงกันในอนาคตอีกด้วย

กระบวนการทางนโยบาย (Policy Process)

การประเมินผลที่ดีจำเป็นจะต้องได้รับความเข้าใจและการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
อย่างเป็นทางการ ซึ่งผู้ประเมินจะต้องมีทัศนคติที่ดี มีความเป็นกลางปราศจากอคติและสามารถ
เลือกใช้ข้อมูลสนับสนุนทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ รวมไปถึงการเลือกใช้แนวคิด ทฤษฎี ตัวชี้วัด
(KPI) ที่เหมาะสมสำหรับการประเมินในแต่ละประเภทตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของผู้
ดำเนินงาน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วการประเมินผลสามารถดำเนินการได้ในทุกระดับของกระบวนการดำเนิน
นโยบาย ทั้งการประเมินผลก่อนเริ่มดำเนินงาน การประเมินผลในภาพรวม หรือการประเมินผลการ
นำนโยบายไปปฏิบัติซึ่งก็คือการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ / กิจกรรมที่เกี่ยวข้องนั่นเอง

ประเภทของการประเมินผลสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทหลักๆ ตามช่วงระยะเวลา
ของการประเมินประกอบด้วย

1) การประเมินผลก่อนเริ่มดำเนินการ (Preliminary Evaluation) เป็นการศึกษาความ
เป็นได้ก่อนเริ่มดำเนินการ (Feasibility Study) เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมของกลไกและ
กระบวนการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งกระทบต่อความสำเร็จของงาน ผลลัพธ์
ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ รวมไปถึงการศึกษาถึงผลกระทบที่อาจเกิดจากการดำเนินงาน อาทิ
ผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งการประเมินผลในลักษณะนี้มีประโยชน์อย่าง
มากในการพิจารณาความคุ้มค่าต่อการลงทุนและผลกระทบที่คาดว่าจะตามมาจากการดำเนินงาน

2) การประเมินผลในระหว่างการดำเนินงาน (Formative/Implementation Evaluation)
โดยการประเมินผลประเภทนี้เป็นการประเมินผลในระหว่างที่โครงการหรือกิจกรรมยังไม่สิ้นสุด ซึ่งจะ
มีการดำเนินงานควบคู่ไปกับการติดตามผลความคืบหน้า (Monitoring) ในแต่ละกิจกรรมที่สำคัญเพื่อ
นำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการแก้ปัญหา หรือปรับปรุงสิ่งที่กำลังดำเนินงานอยู่ให้ดียิ่งขึ้น โดยไม่ปล่อยไว้
จนกระทั่งการดำเนินงานแล้วเสร็จ เนื่องจากจะส่งผลให้การดำเนินงานเกิดความเสียหายและยากที่จะ
การแก้ไขปัญหาคือ

3) การประเมินผลเมื่อการดำเนินการได้เสร็จสิ้นไปแล้ว (Summative Evaluation) สำหรับ
การประเมินผลในประเภทนี้ มักจะเป็นการประเมินผลกระบวนการดำเนินงานทั้งระบบ เพื่อนำข้อมูล
ที่ได้รับจากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานในระดับต่างๆ
เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารงานในการดำเนินงานที่อาจจะต้องมีความต่อเนื่องใน
อนาคต หรือพัฒนารูปแบบการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสถานการณ์ยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่า ในเชิงนโยบาย การประเมินผลก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการดำเนินงาน
ของภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้กำหนดนโยบาย หรือผู้บริหารงานที่จำเป็นต้องตัดสินใจบนข้อมูล
ข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงและเป็นปัจจุบัน มีข้อมูลครบถ้วนในมิติต่างๆ ของการดำเนินงานเพื่อให้การ
นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์
คุ้มค่าต่อการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐมากที่สุด